A°. 1835. N°. 42.

ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 7 April.

FRANKFORT, den 3den April.

Den 31sten Maart heeft Z. K. H. de groothertog van Baden de statenvergadering met eene aanspraak geopend. Bij dezelve heeft Z. K. H. onder anderen: 1o.) zijn leedwezen betuigd over de storing der oude vriendschaps-betrekkingen tusschen Baden en Zwitserland. De woelingen in laatstgemelde land echter beschouwende als het werk van vreemdelingen, die van de hun verleende gastvrijheid misbruik hebben gemaakt, vertrouwt Z. K. H. dat de goede verstandhouding eerlang zal hersteld worden; 2o) te kennen gegeven, dat een spoedig einde te verwachten is van de onderhandelingen over de aansluiting van Baden aan de Duitsche tolvereeniging.

— Berigten uit Konstantinopel, van den 14den Maart, melden, dat er elf groote Turksche oorlogsschepen zijn uitgerust, die eerlang in zee zullen steken. Volgens sommigen zullen zij naar Tripoli gaan, volgens anderen naar elders. De mededeeler van dit berigt beschouwt de uitzending van deze zeemagt als een onvoorzigtigen stap van de Porte. Het zal de Engelschen, volgens hem, grond geven voor de bewegingen hunner zeemagt in de Middellandsche zee, waarover de Porte onlangs zoo bekommerd is geweest. Hij houdt het daarvoor, dat de Porte, nu de onder-koning van Egypte de schatting betaald heeft, aan dwazen hoogmoed, aan droombeelden van vorige grootheid en magt plaats geeft.

— Volgens tijdingen uit Egypte, tot den 21sten Februarij, is *Ibrahim-pacha* eerst den 22sten Januarij uit Syrie te Cairo aangekomen. Hij bereist thans Beneden-Egypte, terwijl zijn vader, de onder-koning, Opper-Egypte bezoekt. De achterstallige schatting, welke *Mehemed-Ali* dezer dagen aan den Sultan betaald heeft, bedraagt 16 millioen Egyptische piasters. Den 12den Februarij is de Engelsche stoomboot *Hugh Lindsay* van Bombaij te Suez aangekomen. Nopens de krijgsverrigtingen der Egyptische troepen in Yemen heeft zij berigt medegebragt, dat dezelve Hodeida en Moka ingenomen hebben. Het eiland Socotora is door de Engelsche troepen in bezit genomen. De Oostindische compagnie rigt aldaar een magazijn op van alle noodige behoeften voor de stoombooten, die tusschen Indie en Suez varen.

— Ter gelegenheid van het berigt over de veroordeelde giftmengsters te Mentz, teekent een der dagbladen op, dat zich dezer dagen iemand in de gevangenis te Lyon opgehangen heeft, die beschuldigd werd, zijne vrouw, zijnen schoonvader, zijne schoonmoeder, zijnen zwager, eenen advocaat, die voor de vrouw in een scheidings-proces gepleit had, en nog anderen meer vergeven te hebben.

Van den 4den April.

Een der dagbladen behelst den volgenden brief, dien wijlen Keizer *Frans* nog in de laatste uren zijns levens aan zijnen zoon zou geschreven hebben: « Mijn zeer beminde zoon *Ferdinand!* Ik acht u nog eenigen raad, den laatsten in dit leven, te moeten geven; volg denzelven, ik verzoek er u om. Verbreek niets van de grondslagen van het staatsgebouw, regeer en verander niet. Vestig u op de grondbeginselen, door welke standvastige inachtneming ik de monarchie niet alleen door de stormen van onstuimige tijden geleid, maar aan dezelve ook dat standpunt verzekerd heb, hetwelk zij in de wereld ingenomen heeft. Eerbiedig de welverkregene regten, dan kunt gij even vast dien eerbied vorderen, die aan uwe regenten-regten toekomt. Bewaar u eensgezindheid in de familie, en beschouw ze als een der grootste goederen. Geef aan geene ontijdige raadgevers gehoor, en overweeg alles, wat gij doet. Vertrouw volkomen den Prins van *Metternich*, mijnen besten vriend en trouwsten dienaar onder alle omstandigheden. Zonder hem onderneem niets, waar het zake is van het welzijn des lands. Vertrouw u aan hem geheel alleen toe, hij zal u getrouwelijk ter zijde staan, en u, hoop ik, met dezelfde trouw en verkleefdheid dienen, die hij jegens mij bewezen heeft.»

BERLIJN, den 1sten April.

Heden morgen, tusschen zeven en acht uur, zijn de stoffelijke overblijfselen van den onlangs overledenen minister graaf *van Bernstoff* plegtig ter aarde besteld. De Kroonprins, de overige Prinsen van het Koninklijke huis, de staatsministers, verscheiden generaals, de leden van het diplomatieke ligchaam en vele anderen aanzienlijke personen hadden zich naar het sterfhuis begeven. Aldaar werd eerst door den predikant *Lisco* eene lijkrede gehouden, en daarna had de begrafenis plaats. Kort achter de lijkkoets volgde de staatsie-koets van den Koning, met acht paarden bespannen, waarin de Kroonprins gezeten was; de overige Prinsen waren gezeten in koetsen, met zes paarden bespannen.

STOKHOLM, den 24sten Maart.

Eene Hollandsche maatschappij van reeders heeft vergunning bekomen tot het oprigten van eene regelmatige stoomvaart tusschen Stokholm en Lubek.

DUSSELDORP.

Den 31sten Maart is te Wezel op eene plegtige wijze een gedenkteeken gesticht op de graven der elf Pruissische officieren van het korps van *Schill*, die den 16den September 1809 aldaar, ingevolge een dekreet van *Napoleon*, door de Franschen zijn doodgeschoten. In een geschrift over dit treurig geval, vindt men onder anderen het volgende gemeld. Zij wilden van geene voertuigen gebruik maken, maar gingen te voet naar de strafplaats buiten de poort. Toen zij aldaar aangekomen waren, traden de 66 kanoniers, die tot de executie bestemd waren, voor en plaatsten zich tegenover de elven; zes kogels waren voor ieder bestemd. Eene afdeeling stond nog in reserve. De trommen zwegen. Toen de adjudant van de plaats de veroordeelden nog eens het vonnis wilde voorlezen, weigerden zij, het als eene nuttelooze verschooning van den gewelddadigen moord aan te hooren. Doch verzochten, met opene oogen de doodwond te mogen ontvangen en zelf het teeken daartoe te geven. Dit laatste verzoek werd hun toegestaan. Toen hunne banden losgemaakt waren, omhelsden zij elkanderen, en vooral het trouwe broederpaar *von Wedell*; zagen nog eenmaal vol weemoed oostwaarts naar den geliefden geboortegrond, en zonden hunne geliefden den laatsten groet; maakten daarop den hals en de borst bloot, en riepen de tegenoverstaande kanoniers toe, om het Pruissische hart niet te missen. « *N'ayez pas peur, les canoniers françois tirent bien!* » antwoordde een der schutters; daarop riepen de heldhaftige jongelingen, in wier borst de liefde voor Koning en Vaderland ten laatsten male in haren vollen gloed ontvlamde allen te gelijk: « Leve de Koning! leve Pruissen! » en in dit oogenblik wierp *Ernst van* [illegible] stond, ten sein des doods zijne muts in de hoogte. Daar kraakten de musketten en de gevallenen waren in den kruiddamps als in een graauw rouwkleed gehuld. Tien lagen er dood op den kouden grond; eenen, *Albert von Wedell*, was slechts de arm verbrijzeld. Hij stond weder op, en riep het kommando toe, om beter op het Pruissische hart te mikken. Daar kwam eene nieuwe sectie voor en hare kogels velden hem ter neder. Eene ontzettende smart doordrong de harten van alle aanschouwers, van welken de meesten echter reeds de oogen van dit gruweltooneel afgewend hadden.

LONDEN, den 1sten April.

Zaturdag ll. is door een groot aantal leden van het huis der gemeenten een maaltijd aan lord *Russel*, het tegenwoordig hoofd der oppositie gegeven, bij welke gelegenheid men, bij het instellen van den toast ter zijner eere, er voor is uitgekomen, dat die vereeniging geenszins was tot vermaak, maar een hoog staatkundig doel had, en aan den held van het feest de verklaring heeft uitgelokt, dat hij in zijne Maandag te doene motie en hare gevolgen tot het uiterste zou volharden, het beginsel, dat men het ministerie niet dan naar deszelfs daden beoordeelen moest, beschouwende als een lokaas, waaraan men zich niet vergapen moest, en het daarvoor houdende, dat het beter was om een ministerie, het vertrouwen niet hebbende, hoe eer zoo beter de meerderheid te weigeren.

De motie, Maandag avond daarop door lord *Russel* in het huis der gemeenten, ten slotte eener wijdloopige redevoering, voorgedragen, was, « dat het huis zich in comité begeven zou, ten einde den tegenwoordigen staat der Iersche kerk in overweging te nemen, met het doel om alle overschot harer inkomsten, na de noodige voorzieningen voor dezelve, te besteden tot het algemeene zedelijke en godsdienstige onderwijs van Zr. Ms. onderdanen in Ierland, zonder aanzien van godsdienstige gezindheid." Hij droeg daarbij tevens voor, om, indien de meerderheid van het huis zich voor zijne motie verklaren mogt, Zr. Ms. bekrachtiging en volmagt, maar buiten overleg met het huis der lords, te verzoeken, ten einde aan zijne motie het bedoelde gevolg te geven.

Zoowel Maandag als gisteren avond hebben zich een aantal sprekers, zoo voor als tegen deze motie doen hooren, en door de laatsten is ten duidelijksten aangetoond, dat het lord *Russel* en zijne aanhangers geenszins om de zaak zelve, maar eeniglijk om den val van Zr. Ms. jongst gevestigd gouvernement te doen was. Overigens beschouwden deze sprekers den maatregel van onberekenbaar nadeel voor de gevestigde kerk. Deze debatten moeten heden avond nog verder voortgezet worden, maar zullen waarschijnlijk alsdan een einde nemen, omtrent welks uitslag nog veel onzekerheid bestaat. (*Zie den uitslag onder het Beursberigt.*)

PARYS, den 3den April.

De kamer der afgevaardigden heeft, gedurende vier dagen, beraadslaagd

over een artikel in de wet op de verantwoordelijkheid der ministers, betrekkelijk de vervolging van ambtenaren, die geacht worden zich in de uitoefening van hunne posten te misdragen. Na onderscheidene voorstellen, is in de zitting van eergisteren met eene voldoende-meerderheid eindelijk aangenomen de bepaling, op grond van welke de vervolging, na voorloopig onderzoek, niet kan worden voortgezet dan met autorisatie van den Koning, bij een besluit in den staatsraad overwogen en door eenen minister mede onderteekend. De liberale oppositie wilde, dat het verleenen van zoodanige autorisatie zou behooren aan de Koninklijke geregtshoven, waardoor aan de regterlijke magt dus de bevoegheid zou zijn gegeven geworden om te oordeelen over de daden van de administratieve overheid.

De ministeriele bladen toonen zich zeer te vreden over den uitslag dezer beraadslaging, waardoor het beginsel van afscheiding tusschen de regterlijke en administrative magt blijft gehandhaafd.

De oppositiebladen, daarentegen beweren, dat door de aangenomene bepalingen de constitutie van den jare 1830 wordt verkracht.

In de zitting van heden is over het geheel der wet op de verantwoordelijkheid der ministers gestemd, en is dezelve met eene meerderheid van 22 stemmen aangenomen.

In die van gisteren is door de ministers autorisatie aangevraagd, om den aanleg van een ijzeren spoorweg van Parijs naar Zee aan eene maatschappij aan te besteden. Die maatschappij heeft de onderneming voor hare rekening en dezelve is dus op deelneming van kapitalisten gegrond. Het gouvernement schrijft voor een zeker deel in, en wordt, naar gelang der ingeschrevene som mede actiehouder. De bedoelde weg zal loopen van Parijs over Saint-Denis en Gisors, en over Havre en Dieppe aan Zee aansluiten. Hij zal eene regtstreeksche lengte van 58 mijlen en met de zijtakken van 74 mijlen hebben. De kosten zijn ten hoogste op 60 millioen franken berekend. Het gouvernement zal voor ⅕ of 12 millioen inschrijven.

Verder is er eene voordragt gedaan, om aan den minister van binnenlandsche zaken een crediet van 18 millioen te verleenen, tot verbetering van de scheepvaart op de rivieren.

— Het republikeinsche dagblad de *Tribune* is gisteren voor de 110e maal in beslag genomen.

— Volgens een dagblad van de zuidelijke departementen hebben de Spaansche carlisten de huizen van Faurreta, Beire en la Rage verbrand, en heeft *Mina* daarop dadelijk last gegeven om de dorpen Atarta, Santa Cruz en Campesa in brand te steken.

Het ministeriele avondblad meldt, naar aanleiding van een berigt uit Pampelona van den 30sten, dat *Mina* zich van de vermoeijenissen van den veldtogt (volgens sommigen is hij gekwetst geweest) hersteld heeft en dat hij onmiddellijk zijne operatien zal hervatten.

's GRAVENHAGE, den 5den April.

Gisteren is van den Helder in deze residentie teruggekeerd Z. K. H. Prins *Willem Frederik Hendrik*, die eerlang een reisje naar de West-[illegible] ondernomen. Des avonds hebben de twee jongste Prinsen

— Morgen vergadert de Tweede Kamer der Staten Generaal, in welke zitting, onder anderen, zal inkomen een nieuw ontwerp van wet, houdende veranderingen in den derden titel des eersten boeks van het wetboek van koophandel, handelende van maatschappen en vennootschappen, met eenige transitoire bepalingen betrekkelijk denzelven.

— Naar men verneemt is thans in de afdeelingen van de Tweede Kamer onderzocht geworden het ontwerp van wet tot aanvulling van de middelen, bestemd tot dekking van de uitgaven, begrepen in de begrootingen over de jaren 1830, 1831, 1832, 1833 en 1834. Bij dat onderzoek moet men de noodzakelijkheid hebben erkend, dat op de eene of andere wijze in dat te kort wierd voorzien, hoezeer velen aan het daartoe voorgedragen middel, eene nieuwe inschrijving van 5 pCts. obligatien, niet onbeschroomd hunne goedkeuring konden hechten, vermits zij met bezorgdheid de steeds klimmende schuld gadesloegen; terwijl anderen echter geen beteren weg voor het oogenblik meenden te kunnen vinden, en dienvolgens zich met gemeld ontwerp zouden vereenigen. De meeste afdeelingen hebben nogtans den wensch geuit, dat in het te kort over de begrooting voor 1834 nog niet wierd voorzien, vermits, naar zij oordeelden, het juiste bedrag van dat te kort nog niet konde worden opgemaakt en er tot Mei dezes jaars nog belastingen voor dat dienstjaar werden geind. In allen gevalle beschouwden zij het strijdig met de goede orde, dat in eene wet, strekkende tot dekking van te korten tot den jare 1835, voorkwam de rentebetaling van 1o. April van dit loopende jaar van de 5 pCts. oorlogslasten van den jare 1830. Men heeft er tevens op aangedrongen, dat bij de behandeling der begrooting voor 1836, aan de bepaling van de wetten van 6 Januarij en 22 November 1832, dat jaarlijks in overweging zoude worden genomen welke som van het 5 pCts. grootboek ter amortisatie zou kunnen worden aangewezen, gevolg zoude worden gegeven, opdat de zoo wenschelijke gestadige vermindering van hetzelve moge bereikt worden. Men heeft den wensch geuit, dat, ten einde verdere te korten te voorkomen, de oorzaken daarvan behoorden te worden opgespoord; dat men, om dezelve behoorlijk te beoordeelen, meerdere inlichtingen omtrent onzen geldelijken toestand verlangde; dat men, eveneens, met den staatkundigen toestand van ons rijk wenschte bekend gemaakt te worden, daar toch deze als eene der oorzaken van den achteruitgang onzer geldmiddelen kon worden aangemerkt; en dat men, ten slotte, bij deze gelegenheid op nieuw de noodzakelijkheid van doeltreffende bezuinigingen moest doen opmerken, waartoe, onder anderen, de regeling van het onderwerp der pensioenen konde strekken, en te welken einde ook door enkelen op eene spoedige herziening onzer grondwet werd aangedrongen. Binnen kort ziet men de antwoorden der regering op deze bedenkingen te gemoet.

AMSTERDAM, den 5den April.

Beurs van den 4den April.

De berigten, uit Frankrijk en Duitschland ontvangen, behelzen weinig of niets nieuws. Uit Londen zijn wij zonder tijdingen.

Veel handel werd heden in onze $2\frac{1}{2}$ pCt. en 5 pCt. gedreven; die echter allen een flaauwer aanzien hadden.

Fluctuatien der prijzen:

Holland. $2\frac{1}{2}$ pCt. $55\frac{3}{4}$ geopend, vielen tot $55\frac{7}{16}$ terug en konden zich niet weder daarboven verheffen; 5 pCt. 102, $101\frac{7}{8}$, $\frac{3}{4}$ gebleven, met verkoopers; kansbiljetten $25\frac{3}{4}$, $\frac{11}{16}$, $\frac{5}{8}$ bij tamelijk levendige omzetting; beide syndikaat iets meer aangeboden, $95\frac{1}{8}$ en 80 pCt.

Spanje. 5 pCt. perpetuelen $48\frac{13}{16}$, $\frac{7}{8}$, $\frac{15}{16}$, $\frac{7}{8}$, $\frac{3}{4}$ gebleven: dito 3 pCt. $29\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$, 30, $\frac{7}{8}$, $\frac{3}{4}$ met veel handel; uitgestelde van $20\frac{1}{2}$ tot $\frac{3}{4}$ opgeklommen en $\frac{5}{8}$ gebleven; cortes $48\frac{3}{8}$; dito coupons 29 à $28\frac{7}{8}$ bij weinig omzet.

Russische en Oostenrijksche fondsen als gisteren.

Effecten-Societeit, 5 April.

Er is heden veel handel, zoowel in onze binnenlandsche effekten, als in Zuid-Amerikaansche gedreven, welke alle, ten gevolge der hoogere koersen van Londen van jl. Woensdag, in eene willige houding bleven: toen echter later de Engelsche berigten van eergisteren aankwamen en daaruit bleek, dat het ministerie, nopens de Iersche kerk-questie, eene nederlaag geleden had, waren onze binnenlandsche effekten flaauwer.

Te Londen heeft de nederlaag van het ministerie op de koersen der effekten geenen invloed uitgeoefend; er liepen in de *City* vele geruchten, die alle echter te onbepaald zijn om te kunnen worden medegedeeld. Men gelooft, aan den eenen kant, dat het *ministerie* blijven zal; van den anderen kant verzekert men stellig de aftreding. Zoodra mij van goederhand iets bekend is, zal ik niet nalaten het u mede te deelen.

Holland. $2\frac{1}{2}$ pCt. openden $55\frac{3}{4}$ stegen tot $55\frac{7}{8}$, vielen tot $55\frac{5}{8}$ en bleven op deze hoogte met veel affaire; kansbiljetten $25\frac{13}{16}$, $\frac{3}{4}$.

Spanje. 5 pCt. perpetuelen 49, $48\frac{7}{8}$; dito 3 pCt. $29\frac{3}{4}$ à $\frac{7}{8}$; uitgestelde 21, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$, 21 gedaan; cortes $48\frac{5}{8}$.

Columbia. 2de leening 31, $30\frac{7}{8}$, 31, $31\frac{1}{8}$, dito coupons $6\frac{3}{8}$ *f*; *Peru* van 22 tot 23 geklommen met veel handel.

ARNHEM, den 6den April.

Ten vervolge op hetgeen wij, in ons voorgaand No. 41, begonnen zijn mede te deelen, betrekkelijk de zaak van den beklaagden *Ludwig Sasse*, dient: dat de heer president van het hof van assises, vóór het aanvangen der debatten, een' tolk heeft beëedigd, dien de heer Procureur-crimineel noodig geoordeeld had ter adsistentie van het hof te requireren, ten einde den beklaagde in het Duitsch over te brengen, wat uit de processtukken en het verhoor der getuigen ten zijnen laste zou resulteren. Nadat de heer griffier het arrest van het hof van cassatie en vervolgens het besluit van de kamer van beschuldiging tot het in beschuldiging stellen van den beklaagde, benevens de acte van beschuldiging had gelezen, gelastte de voorzitter den tolk die stukken den beklaagde in het Hoogduitsch voor te lezen, hetgeen met betrekking tot de twee eerste stukken plaats vond, daar de verdediger van den beklaagde, de heer Mr. *E. Scheidius*, het onnoodig keurde, het derde genoemde stuk den beschuldigde te vertolken, wijl hij daarmede [illegible] den eersten getuige, dat de beschuldigde zeer goed alles verstond, wat deze getuige verklaarde, en wat den client door den president werd gevraagd: zoodat de raadgever van den beschuldigde den voorzitter verzocht de hulp van den tolk dan slechts te willen inroepen, wanneer zijn client de tot hem gerigte vragen, of depositiën der getuigen, of de verder voor te lezen stukken niet mogt verstaan; welk verzoek werd ingewilligd. Het verhoor der getuigen *à charge*, alsmede het voorlezen der processtukken, en de ondervragingen van den beschuldigde, hielden het hof, nadat de zitting ten één uur, voor dertig minuten, was opgeheven, tot des namiddags half drie uren bezig, wanneer de debatten openbaar verklaard en de zitting tot den volgenden morgen ten tien ure opgeheven werd.

Den 3 April. Eene aanzienlijke vergadering was bij het aanvangen der openbare debatten tegenwoordig, welke eenen aanvang namen met de adstructie van het requisitoir van het openbaar ministerie, vertegenwoordigd door den heer substituut-officier van justitie, Mr. *M. J. van Gelein Vitringa*, wiens uitgewerkte pleitrede de aandacht van het hof, gedurende ruim twee achtereenvolgende uren, bezig hield. Deszelfs hoofdzakelijke inhoud is deze:

Na eene zaakrijke inleiding over het gevaarlijke van de misdaad, den beschuldigde ten laste gelegd, en de onverdeelde aandacht, welke de overweging dier beschuldiging, zoo uit dien hoofde, als wijl de beschuldigde reeds ter zelfder zake ter dood veroordeeld was in allen deele verdient, bepaalde die ambtenaar de opmerkzaamheid van het hof bij de *drie* volgende hoofdpunten:

I. Bij de daad.
II. Bij den dader.
III. Bij de strafbepaling.

I. De beschuldigde wordt verdacht van het *namaken* van valsche zilveren muntspecien, wettiglijk gangbaar in de Nederlanden, alsmede van het *uitgeven* of liever van het in *omloop brengen* van zoodanige muntspecien, wetende, dat dezelve valsch waren. Het gehouden onderzoek had doen zien, dat als voorwerpen dier beschuldiging hoofdzakelijk in aanmerking komen:

A. *Twee stukken van drie gulden*, die den 20sten Mei l. l. te Amersfoort,
B. *Twee Zeeuwsche Rijksdaalders* en *twee Guldens*, die den 21sten Mei l. l. te Utrecht,
C. *Een Gulden*, die den 28sten Mei l. l. onder Nieuwer-Amstel,
D. *Een Daalder*, insgelijks onder Nieuwer-Amstel, en eindelijk
E. *Een Zeeuwsche Rijksdaalder*, te Amsterdam door of namens den beschuldigde in omloop gebragt.

Vóór alles moest het derhalve bewezen worden, dat deze muntspecien tot die behoorden, welke, echt zijnde, binnen dit rijk wettigen koers hebben, hetgeen uit de wet *tot regeling van het Nederlandsche muntwezen*, van 28 Sept. 1816, werd aangetoond; alsmede, dat de bedoelde geldstukken valsch waren, hetgeen, met betrekking tot de voorhandene muntspecien uit de voorgelezen beslissingen van het kollegie van raden en generaal-meesters der munt, en, met betrekking tot de niet voorhandene, uit de verklaringen der getuigen werd bewezen.

II. Bij het tweede gedeelte zijner rede betoogde het openbaar ministerie, dat de alzoo bedoelde valsche geldstukken door den beschuldigde vervaardigd, en door hem in omloop gebragt waren met kennis van derzelver valschen oorsprong.

De *bewijzen* voor deze stelling waren ten deele *direct*; ten deele *indirect*.

a. De *directe* of onmiddellijke bewijsgrond was de *bekentenis* des beschuldigden. Bij de behandeling van dit punt gaf de fungerende Heer Procureur-crimineel een naauwkeurig overzigt van de geheele toedragt der zaak, waarop de beschuldiging rustte: het uitgeven van onderscheiden valsche geldstukken, de geregtelijke huiszoekingen bij den beklaagde, het in beslag nemen bij die gelegenheid van verdachte voorwerpen, en de verhooren, door den beschuldigde bij den regter van instructie te Amsterdam ondergaan, waarin eene omstandige en herhaalde bekentenis zijner misdaad is vervat. Vervolgens, betoogde het openbaar ministerie de kracht en de regtskundige waarde van zoodanige bekentenis, inzonderheid, wanneer het, gelijk hier, bleek, dat de beschuldigde de waarheid heeft *willen* en heeft *kunnen* zeggen; welke beide stellingen vervolgens meer opzettelijk, zoo uit de aanleiding, welke de beschuldigde tot bekentenis had genoopt, als uit de door denzelven tot het begaan der misdaad opgegevene *beweeggronden*, uit zijne persoonlijke betrekkingen, en eindelijk uit de *wijze*, waarop hij bekend had, de misdaad te hebben gepleegd, werden aangetoond.

b. De aanduidingen, waaruit het *indirect* bewijs ontleend werd en welke tevens als uitwendige waarborgen der bekentenis werden voorgedragen, waren de drie volgende:

1. De beschuldigde heeft, tijdens het plegen der misdaad; de middelen bezeten, waarmede dezelve is begaan geworden;
2. Hij heeft daden gepleegd, die tot de misdaad in betrekking staan; en
3. Hij is, zoo voor als tijdens de tegen hem gerezen verdenking, in het bezit geweest van voorwerpen, van de misdaad herkomstig.

Ook deze drie stellingen werden door het openbaar ministerie breedvoerig ontwikkeld, waarna het *herroepen* der gedane bekentenis, en de daarvoor door den beschuldigde aangevoerde redenen, alsmede deszelfs opgave, dat hij het uitgegeven valsche geld van zekeren onbekend geblevenen *Josti* zoude hebben ontvangen, aan wien hij, volgens zijn aanteekening-boek, in de maand April 1834, eenige zoogenaamde vuurmachines had verkocht, naauwkeurig in overweging werd genomen.

Ten betooge, dat het herroepen der gedane bekentenis geenszins als eene gegronde herroeping kon beschouwd worden, voerde het openbaar ministerie, na eenige algemeene regtsbeginselen op den voorgrond te hebben gesteld, aan:

1. Dat gene herroeping, uit den aard der zaak, niet vrij van de verdenking van onwaarachtigheid is, wanneer dezelve, gelijk hier, heeft plaats gevonden, nadat zich daartoe meermalen de gelegenheid heeft aangeboden.
2. Dat de beschuldigde, bij zijn herroepen, geene gronden had aangevoerd, die het òf zeker òf ten minste waarschijnlijk maakten, dat hij destijds de waarheid niet had *kunnen* of *willen* zeggen, en
3. Dat ook de beschuldigde, bij zijn herroepen, geene omstandigheden had bijgebragt, welke òf *onmiddellijk* of *middellijk* de waarheid dier herroeping verzekerden, of ook zelfs waarschijnlijk maakten: welk een en ander wederom aan de ten processe gebleken omstandigheden werd getoetst.

III. De toepassing des regts op deze bewezene stellingen, welke eene minder uitvoerige uiteenzetting vorderde, vermits daaromtrent moeijelijk verschil konde ontstaan, maakte het slot der pleitrede van het openbaar ministerie uit, hetwelk werd gevolgd door deszelfs rekwisitoir, inhoudende eisch tot straffe des doods, volgens art. 132 van het wetboek van strafregt.

Na dezen gedanen eisch, werd de zitting van het hof voor een half uur opgeheven, en ten half twee ure weder geopend met de pleitrede van den verdediger des beschuldigden, den heer Mr. E. Scheidius.

Na eene treffend welsprekende inleiding, en een kort terugzigt op den vroegeren levensloop van den beschuldigde, ging de verdediger tot de overweging der tegen den beschuldigde aangevoerde punten van beschuldiging: *het namaken en in omloop brengen van valsche muntspetien* over; bij die gelegenheid, echter, aanmerkende, dat de op die misdaad vastgestelde doodstraf, kort na de Fransche omwenteling van 1793, ten gevolge der stoutheid, waarmede dit kwaad toen in *Frankrijk* werd gepleegd, is daargesteld, zonder, dat men bij de latere invoering van het strafwetboek, behoorlijk tijden en omstandigheden, welke eene wijziging dier strafbepaling konden vorderen, scheen in acht genomen te hebben, en dat het te betreuren was, dat wij, *twee en twintig jaren*, na het herstel van Nederlands onafhankelijkheid, die plant van vreemden oorsprong nog op onzen grond zien bloeijen.

Tot ontzenuwing van het eerste punt van beschuldiging: *het namaken van valsch geld*, bij de assises in Noord-Holland en Utrecht verworpen, meende de verdediger in de eerste plaats het hof van assises van Gelderland hierop opmerkzaam te moeten maken, dat het, noch uit de bewijzen der getuigen, noch uit de bewijzen door *aanduiding* genoegzaam blijkt, dat de beschuldigde valsche munt heeft vervaardigd; welke opmerkingen door den verdiger van den beschuldigde zoo krachtig mogelijk werden gestaafd.

In de tweede plaats, onderzocht de verdediger of de door hem uitgegeven valsche muntspecien, werkelijk door hem in omloop gebragt waren, met weten, dat zij valsch waren.

Uit de daartoe strekkende tegenbewijzen, wier uiteenzetting een zeer uitvoerig voorstel vorderde, bleek, volgens het betoog des verdedigers, dat zulks geenszins het geval kon geweest zijn, daar er niet slechts door den beklaagde, maar ook door andere, volgens ten processe voorhanden bewijzen, met namen aangeduide personen, valsche munten in omloop gebragt zijn; dat de beschuldigde geenszins ontkent, dat er valsch bevonden muntstukken door hem kunnen zijn uitgegeven, maar, dat het evenmin, noch uit de aangevoerde bewijzen, noch uit het getuigen-verhoor *genoegzaam* is gebleken, dat hij zulks, met weten, dat zij valsch waren, heeft gedaan; dat zijne eerste bekentenis van schuld hier in geene deele kan in aanmerking komen, welk gevoelen de verdediger, door het aanhalen van bewijzen uit classieke auteurs van vroegeren en lateren datum, staafde; dat de herroeping dier vroeger gedane bekentenis op daadzaken rust, waarvan de bewijzen ten processe voorhanden waren, onder anderen zijn belangwekkend aanteekening-boek, waarop hij zich eerst nader, bij zijne verhooren, heeft beroepen, toen hij de overtuiging had, dat zijne vrouw van alle crimineele vervolgingen vrij was, en hem dus niets meer overschoot dan om ook zijne eigene onschuld te bewijzen.

Tot het geloof hechten aan de waarde van zulk eene herroeping, bragt de verdediger alweder een aantal uitspraken van voornaame classieke regtsgeleerden bij, en besloot eindelijk met het aantoonen, dat de des beschuldigden *herroeping* hier wel degelijk in aanmerking behoorde genomen te worden.

Wij zouden, hoe gaarne anders ook, in wijdloopigheid moeten vervallen, om én de uitmuntende pleitrede van den verdediger, én het niet minder naauwkeurig uiteenzetten der bewijsgronden van den fungerenden Procureur-crimineel in alle bijzonderheden en aangevoerde punten mede te deelen, tot staving, dat dit hoogst belangrijk proces, door het hof van assises der provincie Gelderland, met alle mogelijke naauwgezetheid en onpartijdigheid is behandeld geworden, en bij welks behandeling de achtingswaardige voorzitter, de verdienstelijke openbare aanklager en de zich zoo veel moeite gegeven hebbende verdediger van den beklaagde, den loffelijksten ijver hebben ten toon gespreid.

Ten half drie ure werd de teregtzetting van het hof opgeheven, en de uitspraak van het vonnis door den voorzitter, des avonds ten half acht uren, bepaald.

Die uitspraak, bij welke een allertalrijkst auditorium tegenwoordig was, had echter eerst ten half negen ure plaats.

Bij arrest van het hof werd *Ludwig Sartor niet* schuldig verklaard aan de beide punten van beschuldiging, en dadelijk in vrijheid gesteld.

Brokken uit het Dagboek van den Oude van het Meer.

Ook het uiterlijke moet men niet veronachtzamen.

Onder dat alles, waarop de geest onzer tijden eenen zeer merkbaren invloed heeft uitgeoefend, mag ook wel voornamelijk *de zucht* gerangschikt worden, die, sedert het begin dezer eeuw, meer en meer veld won, *om niet meer op het uiterlijk aanzien* te letten, waardoor van lieverlede vele personen en zaken dat *decorum* verloren hebben, hetwelk zoo geschikt was, om bij de groote menigte eene betamelijke *eerbiedenis* te verwekken of gaande te houden.

Men heeft zeer wijsgeerig uitgepluisd, *dat hetgeen* INNERLIJKE *waarde had, geen'* UITERLIJKEN *tooi behoefde; dat het eenvoudige het kenmerk was van het ware; dat de leden eener maatschappij ontzag behoorden te betoonen voor de wetten, maar geenszins voor degenen, die ze handhaafden*, enz. enz. Maar al klinkt dit *in abstracto* nog zoo fraai, het is niet minder zeker, dat, zoo lang de menschen *menschen* blijven, men zeer verkeerd doet, om *al wat bloot op de zinnen werkt*, te veronachtzamen. De zedelijke invloed van al wat *goed en schoon* is, en 's menschen deugd en waar geluk bevordert, moge zoodanig kunnen zijn, dat men soortgelijke hulpmiddelen niet behoeft tot instandhouding der orde in de burger-maatschappij; zeker is het, dat de ondervinding leert, dat niet alle volkeren nog op dien trap van ontwikkeling staan, om zoo terstond genoegzame vatbaarheid voor *dien zedelijken invloed* te bezitten, en dat in onderscheidene landen vele goede verordeningen, of geheel niet, of zeer schrale vruchten hebben gedragen, om geene andere redenen, dan omdat men vermeend had, bij het invoeren dier weldadige instellingen, volstrekt niet op *den zinnelijken mensch* te behoeven te werken.

Als men bedaard nagaat, welk eene verbazende verandering ten dien opzigte in de laatste jaren heeft plaats gegrepen, dan zijn wij (om ons bloot tot *Nederland* te bepalen) letterlijk de *tegenvoeters* onzer voorvaderen. — Oudtijds hechtte men *groote*, misschien *te groote* waarde aan het *uiterlijke*, en omkleedde men allen, die eenig gezag uitoefenden, wel eens te veel met eenen zekeren straalkrans van *eerbied*, die niet vrij van kleingeestigen trots was; doch men heeft ook hier gedaan, wat men te dikwerf bij pogingen ter verbetering doet: men heeft, in stede van den stam verstandig te *besnoeijen*, hem met wortel en tak *uitgerukt*. — Nergens voorzeker is zulks in 't oog vallender dan bij *de regterlijke magt*.

Vroeger waren in alle gewesten, zij, die in hooge regterlijke kollegiën geplaatst waren, met eene uiterlijke statie omgeven, die eenen weldadigen invloed op de smalle gemeente maakte, en niet missen konde bij velen eenen weldadigen indruk achter te laten. — Dat, bij voorbeeld, een raadsheer uit het hof van Friesland, nimmer op staat verscheen dan in plegtgewaad en met zijnen klerk, die al de teekenen zijner bediening in zeker voorgeschreven kostuum droeg, heeft misschien evenveel bijgedragen tot het opmerkelijk ontzag, dat men aan het hof van *Friesland* ten allen tijde *binnen dit gewest* betoonde, als de naauwgezetheid van deszelfs leden, in het toepassen der wetten, de gewijsden van het hof ook *buiten* die provincie bestendig eenen belangrijken regts-invloed hebben verzekerd. — De omwenteling van 1795, de leer van *vrijheid*, *gelijkheid* en *broederschap*, vernietigde door geheel *Nederland* op eenmaal den weldadigen indruk, dien de uiterlijke achtbaarheid der regterlijke ambtenaren op 't algemeen maakte, en THEMIS Godspraken werden, gedurende eenigen tijd, door priesteren verkondigd, die er even weinig *innerlijke geschiktheid* toe bezaten, als zij het *uiterlijke decorum* in het minste wisten te eerbiedigen. Van lieverlede zag men echter het verderfelijke hiervan in; de magistraat gevoelde de noodzakelijkheid van zich welvoegelijk in 't openbaar te vertoonen, en, keerde men ook al niet geheel tot het oude statige terug, toen wij in het groote Fransche rijk werden uitgelijfd, konde men naar waarheid zeggen, dat de leden van hoven en regtbanken, op de meeste plaatsen bij hunne openlijke teregtzittingen de achtbaarheid hunner betrekkingen niet uit het oog verloren. — Napoleon moge, naar het oordeel van sommigen, te *kakelbonte* kostumen aan de leden der *magistratuur* hebben voorgeschreven; de hoven van assises, in dien tijd gehouden, bij onze tegenwoordige vergeleken, kunnen ons overtuigen, hoe veel meer indruk de uiterlijke tooi, die deze teregtzittingen omgaf

maakte; en met welke diepere eerbiedenis de smalle gemeente naar dezelve opzag dan thans, nu men tegelijk met de Fransche de vormen verbannen heeft, en daarentegen het gebrekkigste, dat die instellingen aankleefde, *de wijze van oordeelen over schuld en onschuld*, behouden. — Hoe veel verstandiger hebben de anders zoo deelgezinde Franschen zelve gehandeld. Wat zij ook, na NAPOLEON's verdrijving, mogten afschaffen of wijzigen, de *uiterlijke statelijkheid*, met welke hij de magistratuur omgaf, behielden zij; en nog worden, door geheel *Frankrijk*, de teregtzittingen in *deftige* en welvoegelijk ingerigte zalen gehouden, door regters, die het niet te veel moeite achten, om zich behoorlijk in het *kostuum* te kleeden, dat voor hunne betrekking verordend is. Nog weten de eerste magistraatspersonen zich aldaar van achtbaarheid te verzekeren, door zich nimmer in koffijhuizen of societeiten te vertoonen, veel min zich aldaar in gesprekken te wikkelen, waardoor men onder verzoeking zoude kunnen komen, om aan hunne geschiktheid voor de belangrijke betrekking, die zij bekleeden, te twijfelen. Ja dit gaat zoo ver, dat de eerste presidenten der hoven zich, door geheel *Frankrijk*, nimmer op straat vertoonen, dan in hunne koets gezeten; het *decorum* verbiedt hun daar te *voet* te gaan. Als er nu de een of ander is, die met deze *statige omkleedselen* den draak steekt, dan vragen wij hem, wat *nadeel* zulks bij eenige mogelijkheid *kan* veroorzaken, en of, daar men weet hoeveel invloeds *uiterlijkheden* op den zinnelijken mensch uitoefenen, het niet wenschelijk ware, dat zulks ten minste, in maat en voege, bij de organisatie der regterlijke magt ook in ons Vaderland weder wierd ingevoerd. Dien vragen wij, of het ooit anders dan *nadeelig* kan werken op het groote publiek, dat de leden van geregtshoven en regtbanken zich in 't openbaar vertoonen, als modepoppen gekleed?

Die het wèl met het Vaderland meent, achtte toch nimmer plegtige *uiterlijkheden* gering; die gevoelt wat het zegt, *regter* te zijn, eerbiedige zich zelven, en dwinge daardoor anderen hem nimmer zonder betamelijke achting te naderen; en die het vermogen bezit, om iets toe te brengen tot het herstel van dien *statigen ernst*, die te voren alle *regtsuitspraken* vergezelde, verzuime niet, hetzelve aan te wenden om bij eene nieuwe inrigting der regterlijke magt in ons Vaderland, ook de Nederlandsche magistratuur met al dat *uiterlijk* te omkleeden, hetwelk zoo krachtdadig medewerkt om den *zedelijken invloed* der wetten te vermeerderen en algemeen te maken.

Dan het is niet alleen in het *regterlijke*, dat men het *uiterlijke* verwaarloost; ook bij de *geestelijkheid* en de *kerkelijke inrigtingen* bestaan deze in 't oog vallende verwaarloozingen, aan welke wij eene volgende bladzijde in ons DAGBOEK willen toewijden.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 5 April 1 El 5 Palm 5 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 0 D.
Den 6 dito 1 El 5 Palm 5 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 4 D.

Ondertrouwd, den 28sten Maart:

D. C. D. VAN RIJNBERK,
2de *Luitenant*
en
A. G. M. VAN DER VEUR.

ZOELMOND,
den 1sten April
1835.

---

§ † § *A. C. HONIGH*, Makelaar, als last hebbende van zijne Principalen, zal, in de Maand Junij dezes jaars (den dag nader te bepalen) ten overstaan van den Notaris *DIRK DONKER*, in de Herberg *de Zwaan*, te *Zaandijk*, in publieke veiling, presenteren te verkoopen:

Eene extraordinaire, kapitale, hechte, sterke, welingerigte, en in volle werking zijnde WITTE PAPIERFABRIEK, met drie KUIPEN, genaamd *het Fortuin*, met deszelfs SCHUREN, ERVEN, LANDERIJEN, WOONHUIS en verdere GEBOUWEN, waaronder eene VIJZELDRAAIJERIJ; alsmede alle de daartoe behoorende en tot gemelde Fabriek vereischt wordende GEREEDSCHAPPEN. — Welke Papierfabriek sedert meer dan 100 jaren met goed succes is gaande gehouden, ter firma van *JAN CLAES en ARIS VAN DER LEY*, en, door den dood van deszelfs Eigenaar, buiten Directie staat te geraken.

De Kooper dezer belangrijke Fabriek kan, des verkiezende, een groot gedeelte van den Koopprijs, tegen behoorlijke intrest en jaarlijksche aflossing, op Hypotheek laten staan.

Bovengemelde Papierfabriek, met alle deszelfs Gereedschappen, is inmiddels UIT DE HAND TE KOOP. — Te bevragen bij den Makelaar *A. C. HONIGH*, te *Zaandijk*, bij wien verder nadere inlichtingen zijn te bekomen.

---

§ † § Ten overstaan van den Notaris *GODEFROY*, zullen op Zaturdag den 11den April 1834, des voormiddags ten 10 ure, ten huize van den Boekverkooper *MEIJER*, in de Rijnstraat te *Arnhem*, publiek worden verkocht eenige net geconserveerde meubilaire GOEDEREN, behoorende tot de nalatenschap van wijlen Mevrouw *DE JONGH*, geboren *WERLE*. Deze goederen zijn daags te voren van 10 tot 3 ure voor een iegelijk te zien.

---

§ § § Men is voornemens, om op Woensdag den 15den April 1835 en volgende dagen, des voormiddags ten tien ure, aan het Huis van wijlen *DOUAIRIERE* den Heer *VAN HASSELT*, in de Weverstraat te *Arnhem*, in het openbaar te verkoopen:

Een' zindelijken INBOEDEL, waaronder nette MAHONYHOUTEN MEUBELEN, heldere SPIEGELS, TAFELSERVIES, GLAS en AARDEWERK, KOPER, TIN- en BLIKWERK, BEDDEN en TOEBEHOOREN.

Voorts eene REISCALÈCHE, eene KOETS en een CHARABANC.

Deze Goederen zullen daags te voren, des morgens van tien tot 's namiddags ten drie ure, te zien zijn.

PUBLIËKE VERKOOPING
VAN
BOEKEN, ENZ.

Op Maandag den 27sten April 1835 en volgende dagen, telkens te beginnen des morgens om 10 ure, zullen de beneficiaire Erfgenamen van Wijlen den Heer *M. TEN BRINK*, aan deszelfs Sterfhuis te *Terborg* (bij *Doesborgh*), ten overstaan van den aldaar residerenden Notaris *VAN ZUYDAM*, publiek verkoopen:

Eene uitgebreide verzameling van BOEKEN, bevattende een aantal van bijna 2000 Deelen in verschillende *Talen* en *Wetenschappen*, waarvan de Lijsten voor de gegadigden van heden af ter visie zullen liggen, ten Sterfhuize voornoemd, en bij de Boekhandelaars *MEYER*, te *Arnhem*, *THIEME*, te *Zutphen*, en *KETS*, te *Doesborgh*.

Terwijl het aanzienlijk MEUBILAIR, benevens het gemaakte GOUD- en ZILVERWERK, LINNEN en verderen INBOEDEL, op Donderdag den 23sten en Vrijdag den 24sten April 1835, zal worden verkocht.

Zijnde alles ter plaatse voormeld op Dingsdag den 21sten en Woensdag den 22sten April 1835, van 10 tot 2 ure voor een ieder te zien.

INSTITUUT VAN OPVOEDING EN ONDERWIJS
TE *GENDRINGEN*.

De Ondergeteekende, reeds sedert geruimen tijd met het vertrouwen van verscheidene respectable Familien vereerd, berigt bij deze aan *Ouders* en *Voogden*, dat hij alhier, als zijnde eene gezonde en aangenaam gelegene Plaats, met overeenstemming der bevoegde Autoriteiten, eene KOSTSCHOOL VOOR JONGE HEEREN heeft gevestigd. Bij eene beschaafde Opvoeding paart zich het grondige Onderwijs in de Nederduitsche, Fransche, Engelsche en Hoogduitsche Talen, de Geschiedenis, Fabelleer, Aardrijks-, Reken-, Stel- en Meetkunde, Natuurkundige Wetenschappen, het Italiaansch Boekhouden en verder in alle Wetenschappen, welke strekken ter opleiding voor de Koninklijke Militaire Akademie, het Koninklijke Instituut voor de Marine, den Koophandel en overige standen der Maatschappij, terwijl er ook tot het aanleeren van Muzijk, Teekenen, Dansen en Schermen gelegenheid wordt gevonden.

De Prospectussen zijn van nu aan te bekomen aan het Instituut, en bij de Boekhandelaars *A. M. GRIMM* te *Dordrecht*, en *H. KETS* te *Doesborgh*.

B. DULLEMOND.

De Burgemeester van *Gendringen* verklaart hiermede, tot aanbeveling van het boven aangekondigde Instituut, dat de Heer *B. DULLEMOND*, sedert het jaar 1829, tot *algemeen genoegen* van alle belanghebbende Personen, alhier heeft Onderwijs gegeven.

Gendringen, den 4den April 1835.

De Burgemeester voornoemd,
v. WOELDEREN.

---

† § § Op een Buitengoed in *Gelderland* wordt een KOETSIER gevraagd, van de R. C. Godsdienst, en voorzien van goede Getuigschriften. — Men melde zich bij den Boekverkooper *MEYER* in de Rijnstraat te *Arnhem*; Brieven franco onder letter A.

---

† § † Het geëerd Publiek zij hiermede verwittigd, dat de echte EAU DE COLOGNE van den Ondergeteekende, te *Doesborgh* uitsluitend verkrijgbaar is bij *D. & H. WILMERINK*.

Keulen, den 13den Maart 1835.

JOHANN MARIA FARINA,
Tegen over de Oude Markt, gepatenteerd Hofleverancier van verscheidene Hoven en oudste Distillateur.

---

§ § § *CARL MEHL*, logerende voor eenige dagen uitgepakt bij *ROBERT*, *Hotel des Nederlanden*, neemt de vrijheid de Kunstminnaars te berigten, dat hij eene bezending van geheel nieuwe uitgekomene PLATEN en eenige STEENDRUKKEN bekomen heeft, onder welke velen de opmerking der liefhebbers overwaardig zijn.

Beveelt zich aan.

CIRQUE OLYMPIQUE ROYALE.

Op heden Dingsdag, den 7den April en volgende dagen, gedurende de Vrijmarkt, des avonds precies ten 6½ ure, in de Groote Tent bij de Velper-barrière, groote Voorstellingen in de RIJKUNST en GEDRESSEERDHEID der Paarden.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.